

COLECȚIA RÂSUL LUMII

Deși are doar două certitudini în ce-l privește – că s-a născut în secolul trecut și că va muri în cel prezent –, STEPHEN FRY (n. 1957, Londra) este un aspirator de superlative. Multe clasamente din Anglia îl au, pe bună dreptate, în capul listei. Ciclotimic și maniaco-depresiv, Fry e totodată una dintre personalitățile fascinante ale culturii urbane engleze. Actor, scenarist, libretist, autor de studii psihologice, audiobookuri, recenzii sau editoriale, umorist, romancier, dramaturg, eseist, vedetă radio (cu o emisiune despre jocurile de cuvinte) sau teoretician al poeziei, el are ceea ce se cheamă darul excelenței ubicue. Posesor al unui umor redutabil, Fry se impune pe toate scenele pe care apare și își surclasează interlocutorii. Joacă în filme alături de Natalie Portman (*V for Vendetta*), Maggie Smith (*Gosford Park*) sau Rowan Atkinson (*Blackadder*). Colaborează cu personalități ale teatrului și cinematografului englez, de la Emma Thompson la Kenneth Branagh. Seduce publicul TV alături de Hugh Laurie, în cadrul unor show-uri umoristice de înalt nivel. Este protagonistul serialului de televiziune *Kingdom (Un avocat de provincie)*, aflat la al doilea sezon de difuzare pe Hallmark. În ce privește literatura, Stephen Fry își fructifică talentul atât în registru comic, cât și în scrieri autobiografice sau în romane unde elementele de thriller și cele de istorie contrafactuală se întrepătrund.

Cărți de Stephen Fry

The Liar (Mincinosul), Humanitas 2008)

The Hippopotamus (Hipopotamul), în curs de apariție la Humanitas)

The Stars' Tennis Balls

Making History

Moab is My Washpot

Paperweight

The Ode Less Travelled: Unlocking the Poet Within

Stephen Fry in America

STEPHEN FRY
Mincinosul

Traducere din engleză și note de
Radu Paraschivescu

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Coordonatorul colecției
RADU PARASCHIVESCU

Redactor
LIDIA BODEA

Ilustrația copertei
ANGELA ROTARU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
FRY, STEPHEN

Mincinosul / Stephen Fry; trad.: Radu Paraschivescu. –
București: Humanitas, 2008
ISBN 978-973-50-2354-6

I. Paraschivescu, Radu (trad.)

821.111-31=135.1

STEPHEN FRY
THE LIAR

© Stephen Fry, 1991
All rights reserved

© HUMANITAS, 2008, pentru prezenta versiune românească

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi CARTE PRIN POȘTĂ: tel./fax 021/311 23 30,
C.P.C.E. – CP 14, București
e-mail: cpp@humanitas.ro
www.libhumanitas.ro
www.librariilehumanitas.ro

Pentru...
(treceți numele complet)

Nimic din ceea ce urmează nu este adevărat.

Un Tricou cu Fame se opri în fața casei în care se născuse Mozart. Își ridică privirile spre clădire și ochii îi străluciră. Rămase pe loc, uitându-se în sus, cu o adorație vie, pe când câțiva Blugi Decolorați și niște Bermude Fosforescente își croiau drum pe lângă el și intrau. Pe urmă clătină din cap, se căută în buzunarul de la șold și înaintă. O voce subțire și înaltă îl făcu să se oprească brusc.

— *Te-ai gândit vreodată la fenomenul izvoarelor, Adrian?*

— *Te referi la surse?*

— *Nu la surse, Adrian, nu. Lasă sursele. Gândește-te la izvoarele de apă. Gândește-te la fântâni și la izvoarele termale. Gândește-te la izvoare în sensul cel mai larg și mai frumos. Ierusalimul, de pildă, e un izvor de religiozitate. Un orașel în deșert, dar sursa celor mai importante trei credințe ale lumii. E capitala iudaismului, scena răstignirii lui Cristos și locul de unde Mahomed a urcat la ceruri. Religia pare să țâșnească din nisip.*

Tricoul cu Fame zâmbi ca pentru sine și intră în clădire.

Un Sacou de Tweed și o Cămașă Oxford albastră din bumbac cu nasturi până jos se opriră în fața treptelor. Fu rândul lor să-și ridice privirile cu venerație, pe când șuvoiul de oameni curgea pe lângă ei pe Getreidegasse.

— *Uită-te la Salzburg. Nu este nici pe departe cel mai important oraș din Austria, dar e un Ierusalim pentru toți iubitorii de muzică: Haydn, Schubert și... aha, ia te uită, am ajuns... și Mozart.*

stephen fry

— *Există o teorie după care niște linii speciale brăzdează pământul, iar în locurile unde se suprașun se petrec lucruri ciudate, spuse Cămașa Oxford din bumbac cu nasturi. Linii de forță, parcă așa le zice.*

— *O să crezi că trag spuza pe turta mea, spuse Sacoul, dar sunt de părere că răspunderea e a limbii germane.*

— *Urcăm?*

— *Bineînțeles.*

Cei doi se pierdură în semiîntinericul dinăuntru casei.

— *Vezi tu, continuă Tweedul, toate calitățile abstracției ironice pe care limbajul n-a putut să le articuleze și-au găsit expresia în muzica lor.*

— *Nu mi-a dat niciodată prin cap că Haydn ar fi ironic.*

— *Sigur, se prea poate ca teoria mea să fie profund greșită. Plătește-i amabilei Fräulein, Adrian.*

*

Într-o încăpere de la etajul doi în care micul Wolfgang se zbenguise, ai cărei pereți îi acoperise cu calcule aritmetice precoce și ale cărei grinzi vibraseră la auzul copilăreștilor menuete, Tricoul cu Fame studie exponatele așezate în casete.

Pieptenii de fildeș și din corn care neteziseră cândva buclele rebele ale micului geniu nu părură să-l intereseze câtuși de puțin pe Tricou, ca de altfel nici scrisorile, listele de rufe care trebuiau spălate sau viorile și violele de mărimea unui țânc. Atenția lui fu atrasă integral de modelele scenografice fixate în perete de jur împrejurul camerei și protejate în casete de sticlă.

Una dintre casete păru să-l fascineze în mod special. Se uită la ea cu intensitate și suspiciune, ca și cum mai că s-ar fi așteptat ca figurina din papier mâché dinăuntru să străpungă sticla și să-i tragă un pumn în nas. Dădu impresia că nu observă grupul de Blugi Decolorați și de Șorturi Prespălate care se înghesuiră în jurul lui, râzând și glumind într-o limbă pe care n-o înțelegea.

Modelul care-l absorbise într-o asemenea măsură era al unei săli de recepție în mijlocul căreia se afla o masă plină ochi cu bucate. Doi omuleți fuseseră așezați lângă masă, unul ghemuindu-se îngrozit, celălalt stând cu mâna-n șold, într-o atitudine de dispreț cavaleresc. Ambele figurine se uitau în sus la o statuie care-i țintuia cu degetul acuzator al unui agent de circulație italian sau așa cum se vedea pe afișele de încorporare din timpul războiului.

Sacoul de Tweed și Cămașa Albastră tocmai intraseră în cameră.

— Pornește din capătul ăla, Adrian, și ne-ntâlnim la mijloc.

Sacoul se uită la Cămașa de Bumbac cum se deplasează spre celălalt capăt al camerei, iar apoi se apropie de vitrina a cărei sticlă aburea încă sub privirea intensă a Tricoului cu Fame.

— Don Giovanni, spuse Tweedul, oprindu-se în spatele său, a cenar teco m'invitasti, e son venuto. Don Giovanni, m-ai invitat la masă și iată-mă-s.

Tricoul continuă să fixeze caseta cu privirea.

— Non si pasce di cibo mortale, Chi si pasce di cibo celeste, șopti el. Cel ce se hrănește cu bucate cerești n-are trebuință de reazemul muritorilor.

— Cred că ai ceva pentru mine, spuse Tweedul.

— La Goldener Hirsch, pe numele Emburey. Un pachet mic.

— Emburey? Middlesex și Anglia? Habar n-aveam că te interesează crichetul.

— L-am luat dintr-un ziar. Mi s-a părut un nume foarte englezesc.

— Așa și este. La revedere.

Tweedul o luă din loc și i se alătură Cămașii Albastre, care se așternuse la vorbă cu o franțuzoaică.

— Tocmai îi spuneam doamnei, zise Cămașa, că mi se pare că scenografia pentru Flautul fermecat de-acolo e a lui David Hockney.

— Cu siguranță, spuse Tweedul. Din punctul meu de vedere, Hockney pictează în două stiluri. Sălbatic și natural sau rece și clinic. Parcă am și remarcat cândva că există două feluri de Hockney. Hockney pe iarbă și Hockney pe gheață.

stephen fry

— *Poftim?*

— *A fost o glumă, lămuri Cămașa Albastră.*

— *Aha.*

Tweedul studie un exponat timp de câteva clipe.

— *Mai mult ca sigur că figurina de-aici e Crăiasa Noptii.*

— *Cred că e un personaj cu totul și absolut extraordinar, zise franțuzoaica. Muzica ei – Dumnezeule mare, e de-a dreptul divină. Sunt și eu cântăreată, iar să cânt aria Crăiesei e cel mai scump vis al pieptului meu.*

— *E cu siguranță un ditamai rolul, admise Bumbacul Oxford. Greu al naibii, din câte-mi dau seama. Care e nota aceea incredibil de înaltă la care trebuie să ajungă? E un la major, nu?*

Răspunsul franțuzoaicei la această întrebare nu ului doar Cămașa Albastră cu nasturi și pe însoțitorul ei, ci întreaga încăpere. Căci femeia se uită fix la Cămașa Albastră, cu ochii rotunjiți de groază, deschise gura și scoase o notă pătrunzătoare de soprană, de o puritate și-o pasiune pe care ulterior nu mai izbuti să le repete niciodată în întreaga ei carieră operatică, indiferent cât de prestigioasă.

— *Sfinte Dumnezeule, spuse Tweedul, e chiar atât de sus? Din câte țin minte —*

— *Donald! spuse Cămașa cu Nasturi. Uite-acolo!*

Sacoul de Tweed se întoarce și văzu cauza țipătului, precum și motivul altor urlate, inferioare sub aspect artistic, care începură să se audă de peste tot.

În mijlocul încăperii se afla un bărbat cu un tricou cu Fame, care se zvârcolea și țopăia ca o marionetă.

Dar lucrul care stărnise pe toată lumea nu era primitivismul acestui dans într-un asemenea loc, ci vederea și sunetul sângelui care-i țâșnea spumegând din gâtlee. Pe când sărea negăsindu-și locul, bărbatul părea să încerce să oprească șuvoiul apăsându-și gâtul cu amândouă mâinile, dar simpla presiune a sângelui care se revărsa făcea operațiunea imposibilă.

Timpul se oprește în loc în asemenea clipe.

Cei care le repovestiră scena mai târziu prietenilor, psihiatrilor, preoților sau presei vorbiră cu toții despre zgomot. Pentru unii fusese un gălgâit sonor, pentru alții un cârâit amestecat cu o bolboroseală. Bătrânul în sacou de tweed și tânărul lui însoțitor fură de acord că, din clipa aceea, nu aveau să mai audă niciodată sunetul unui aparat de făcut cappuccino fără să fie siliți să se gândească la acel înfiorător șuierat al morții.

Toți își amintiră de cantitatea stupefiantă de sânge, de forța lui în timp ce trecea printre degetele bărbatului. Toți își amintiră corul de voci grave crescând din cauza panicii, în timp ce mâini dornice să ajute sfidau șuvoiul roșu și se grăbeau să lungească pe jos silueta spasmodică. Toți își amintiră cum nimic nu putea stăvili jetul feroce țâșnit din fântâna deschisă în gâttelej bărbatului și lățindu-se într-o pată întunecată peste cuvintele „Voi trăi veșnic“ scrise pe tricou. Toți observară cât de mult timp păruse să se scurgă până la ultima lui suflare.

Însă doar unul dintre ei își aminti că văzuse un bărbat nemaipomenit de gras, cu un cap mic și păr lins, care părăsise încăperea dând drumul unui cuțit ce-i sărise din mână aidoma unui pește viu.

Un singur bărbat văzu acest lucru și-l păstră pentru sine. Își prinse însoțitorul de mână și-l conduse afară din încăpere.

— Hai, Adrian. Cred c-ar trebui să fim în altă parte.